

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Zuzany Šnejdrové, Ph.D., a soudců Mgr. Barbory Berkové a Mgr. Jiřího Gottwalda v právní věci žalobce **P. F., s. r. o.**, se sídlem P. 621/1, O., proti žalovanému **Odvolacímu finančnímu ředitelství**, se sídlem Masarykova 427/31, Brno, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 10. 2015, č. j. 34158/15/5200-11433-702459, ve věci odvodu za elektřinu ze slunečního záření,

t a k t o :

I. Žaloba se z a m í t á.

II. Žádný z účastníků řízení n e m á právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se žalobou podanou k soudu v zákonné lhůtě domáhá přezkoumání v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného, jímž byla zamítnuta odvolání žalobce a potvrzena rozhodnutí Specializovaného finančního úřadu (dále jen „správce daně“) ze dne 9. 1. 2015, č. j. 3464/15/4222-21791-303318, ze dne 5. 3. 2015, č. j. 53815/15/4222-21791-303318, ze dne 23. 3. 2015, č. j. 63977/15/4222-21791-303318, a ze dne 14. 5. 2015, č. j. 111487/15/4222-21791-303318, týkající se solárního odvodu za období září 2014 až leden 2015.

Z obsahu spisu vyplývá, že žalobce je vlastníkem a provozovatelem fotovoltaické elektrárny (dále jen „FVE“) Chrudichromy I. Dne 31. 12. 2012 uzavřel žalobce se společností E.ON Energie, a.s. (dále jen „plátce“) smlouvu, jíž se zavázal dodávat do distribuční sítě elektrickou energii, vyrobenou v předmětné FVE, a plátce se jakožto povinně vykupující obchodník s elektřinou zavázal za dodanou elektrickou energii zaplatit sjednanou výkupní cenu. Žalobce dle uvedené smlouvy dodal v měsících září 2014 až leden 2015 elektrickou energii a vyzval plátce vystavenými fakturami k zaplacení sjednané ceny. Plátce však uhradil cenu sníženou o odvod podle § 14 a násl. zákona č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZPZE“). Proti postupu plátce podal žalobce stížnosti podle § 237 odst. 4 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „d. ř.“), které správce daně zamítl. Správce daně shledal, že srážky odvodu za předmětná období byly učiněny v souladu se ZPZE, neboť plátce měl bezvýjimečnou zákonnou povinnost odvod srazit, vybrat a odvést místně příslušnému správci daně. Odvolání proti rozhodnutím správce daně byla zamítnuta žalobami napadenými rozhodnutími.

Žalobce požadoval zrušení napadeného rozhodnutí s odůvodněním, že zavedení odvodu z elektřiny ze slunečního záření § 7a zákona č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů (dále jen „zákon č. 180/2005“), který je de facto skrytou daní, jde proti původnímu smyslu uvedeného zákona, potažmo Směrnici Evropského parlamentu a Rady 2001/77/ES, čímž je porušena zásada legitimního očekávání. Dále namítal, že odvod byl zaveden selektivně jen pro elektřinu vyrobenou ve vymezeném období v zařízeních uvedených do provozu k určitému datu, tj. v rozporu se zásadou rovnosti, a dále, že byl odvod zaveden z částky „obratu“, bez možnosti uplatnit náklady spojené se zřízením výroby elektřiny a jejím provozem, čímž je dopad citelnější a ve své podstatě pro žalobce likvidační. Dle žalobce je právní úprava odvodu případem nepravé retroaktivity, která sice v zásadě přípustná je, avšak nikoli v případech, kdy je v kolizi se základními principy, na nichž stojí ústavní pořádek.

Žalovaný navrhoval zamítnutí žaloby, přičemž odkázal na podrobné odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí. Dále žalovaný uvedl, že žalobcem namítaný rozpor institutu solárního odvodu s ústavněprávními principy přísluší posuzovat, toliko Ústavnímu soudu, žalovaný je vázán zákonem. Odkázal na nálezy Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 17/11, v němž Ústavní soud ústavněprávní konformitu solárních odvodů posuzoval, přičemž dospěl k závěru, že ze závěrů uvedeného nálezu lze vycházet i při výkladu ZPZE, ačkoli se týkal zákona č. 180/2005 Sb. Dále odkázal na usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) ze dne 17. 12. 2013, č.j. 1 Afs 76/2013-57 (všechna rozhodnutí NSS jsou dostupná na www.nssoud.cz), v němž soud dospěl k závěru, že případné likvidační účinky solárního odvodu lze zohlednit toliko prostřednictvím institutu prominutí daně. V postupu plátce daně neshledal žalovaný žádná pochybení.

Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.), přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl

v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). V souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. rozhodl krajský soud bez nařízení jednání.

V totožné věci, toliko za jiná odvodová období, již o žalobách žalobce soud rozhodl, a to rozsudkem ze dne 20. 10. 2015, č. j. 65 Af 7/2014-30, v němž se s žalobními body žalobce podrobně vypořádal. Žalobní argumentace žalobce však zůstává neměnná, dokonce přestože došlo ke změně právní úpravy, tudíž žalobce brojí proti neústavnosti právní úpravy, na níž napadená rozhodnutí nespočívají, a to proti zákonu č. 180/2005 Sb., jak mu ostatně již soud v předcházejícím rozsudku sdělil. Odůvodnění rozhodnutí soudu tudíž zůstává rovněž neměnné.

Solární odvod, jehož poplatníkem je výrobce elektřiny ze slunečního záření, jenž požívá právo na podporu výroby elektřiny v zařízeních uvedených do provozu ve stanovených obdobích, byl zaveden zákonem č. 402/2010 Sb., jímž byl s účinností od 1. 1. 2011 změněn zákon č. 180/2005 Sb., dle něhož byly odvody vybírány do 31. 12. 2012. Dne 1. 1. 2013 nabyl účinnosti ZPZE, který zákon č. 180/2005 Sb. zrušil, avšak právní úpravu solárního odvodu téměř beze změny převzal. Do konce roku 2013 byla dle ZPZE předmětem odvodu elektřina vyrobená ze slunečního záření v období od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2013 v zařízeních uvedených do provozu v období od 1. 1. 2009 do 31. 12. 2010. Po novele ZPZE, provedené zákonem č. 310/2013 Sb., je s účinností od 1. 1. 2014 předmětem odvodu elektřina vyrobená ze slunečního záření v období od 1. 1. 2014 po dobu trvání práva na podporu elektřiny v zařízeních uvedených do provozu v období od 1. 1. 2010 do 31. 12. 2010. Od odvodu je osvobozena elektřina vyrobená ze slunečního záření ve výrobně elektřiny s instalovaným výkonem výroby do 30 kW.

Na případ žalobce v uvedené věci se tak vztahuje právní úprava účinná od 1. 1. 2014, neboť předmětná FVE byla dle obsahu smlouvy uvedena do provozu v roce 2010.

Krajský soud souhlasí s názorem žalovaného, že veškerá judikatura týkající se solárních odvodů dle zákona č. 180/2005 Sb. je aplikovatelná také na právní úpravu dle ZPZE, neboť byla založena na totožných východiscích a institut solárního odvodu včetně práv a povinností jeho plátců a poplatníků zůstal prakticky beze změny zachován. Proto se krajský soud přidržel závěrů dříve vyslovených a níže na ně odkazuje. Totožné stanovisko již ostatně vyslovil i NSS v rozsudku ze dne 30. 9. 2015, č. j. 2 Afs 149/2015-39.

S ohledem na zmíněnou shodnost staré i nové právní úpravy vyložil soud námitky žalobce tak, že směřují proti právní úpravě solárního odvodu obecně, a proto se jeho žalobou věcně zabýval, byť žalobce, jak bylo uvedeno shora, vytýkal protiústavnost právní úpravě již neplatné.

Možným porušením principu rovnosti, legitimního očekávání a zákazu retroaktivity právní úpravy solárního odvodu, které žalobce v obecné rovině ve svých žalobách namítal, se zabýval Ústavní soud v rámci řízení o abstraktní kontrole norem v nález ze dne 15. 5. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 17/11, N 102/65 SbNU, č. 220/2012 Sb.,

na nějž poukázal v napadených rozhodnutích žalovaný. Z odůvodnění předmětného nálezu soud shrnuje toliko stěžejní argumentaci vztahující se k žalobám (celé znění nálezu je dostupné na www.usoud.cz).

Ústavní soud dovodil, že právní úprava zavádějící odvod není v rozporu s principem ochrany legitimního očekávání, neboť uvedený princip nesměřuje k zakonzervování existujícího stavu právní úpravy, nýbrž toliko k ochraně očekávání nabytí majetku. Zákon o podpoře využívání obnovitelných zdrojů založil provozovatelům FVE očekávání, že investice do jejich vybudování a provozu se jim vrátí díky garantovaným cenám do patnácti let od připojení FVE do distribuční soustavy. I přes zavedení tzv. odvodu je díky výši garantovaných výkupních cen v porovnání s náklady na pořízení FVE, které dramaticky poklesly, zajištěna návratnost investice v horizontu patnácti let. K porušení zákonem založeného legitimního očekávání tedy nedošlo. Pokud provozovatelé FVE předpokládali s ohledem na velmi štedře nastavený systém podpory, že náklady na pořízení a provoz FVE se jim vrátí dříve než za patnáct let, pak toto jejich očekávání nepodléhá ochraně, jelikož jim nebylo založeno zákonem, nýbrž pouze subjektivním přesvědčením, že nedojde k žádné změně podmínek podpory výroby elektřiny ze slunečního záření. Předpoklad naprosté neměnnosti právní úpravy z požadavků právního státu v žádném případě nevyplývá. Výrokem předmětného nálezu i nosnou částí jeho odůvodnění je krajský soud vázán.

K žalobcem vytýkanému rozporu institutu odvodu se Směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2001/77/ES (která byla zrušena směrnicí 2009/28/ES) soud odkazuje na rozsudek NSS ze dne 20. 12. 2012, č. j. 1 Afs 80/2012-40, v němž NSS konstatoval, že směrnice nemá přímý účinek, a proto není žalobce oprávněn se směrnice dovolávat v řízení před vnitrostátním soudem, neboť není naplněna hned první z podmínek, a to existence dostatečně určitého, přesného a bezpodmínečného závazku členského státu. Zavedením odvodu zcela nepochybně není kompromitován cíl směrnice, tedy dosažení stanoveného podílu energie z obnovitelných zdrojů.

Důvodnou nemůže být ani námitka narušení rovnosti. Ústavní soud poukázal na to, že rozdílný přístup k odlišným skupinám jednotlivců je ústavně akceptovatelný, pokud je založen na objektivních a rozumných důvodech. Tzv. odvod se vztahuje na fotovoltaické elektrárny, které byly uvedeny do provozu v období od 1. 1. 2009 do 31. 12. 2010. V tomto období došlo k dramatickému poklesu pořizovacích nákladů jednotlivých komponentů fotovoltaické elektrárny (o více než 40%). Dle stávající právní úpravy však na to mohl Energetický regulační úřad reagovat pouze pětiprocentním snížením garantovaných cen. I přes tento omezený zásah by byli provozovatelé fotovoltaických elektráren uvedených do provozu po 1. 1. 2009 nejvíce zvýhodněnou skupinou výrobců energie. Proto stát přistoupil k zavedení odvodu, jímž částečně snížil podporu poskytovanou této skupině výrobců elektrické energie z obnovitelných zdrojů. Tato rovnost byla narušena prudkým propadem cen komponentů fotovoltaických elektráren, takže garantované ceny za výkup elektřiny byly vzhledem k poklesu nákladů nepřiměřeně vysoké, a to právě i v porovnání s ostatními obnovitelnými zdroji energie.

Ústavní soud ve zmíněném nálezu dovedl, že i přes zavedení odvodu za elektřinu ze slunečního záření je provozovatelům fotovoltaických elektráren garantován zisk. Ústavní soud nicméně připustil, že v některých případech může mít uvalení odvodu tzv. rdousící efekt. Pak by aplikace zákona č. 402/2010 Sb. protiústavní byla. Jde však pouze o případy, kdy by odvod měl likvidační účinky či zasahoval samotnou majetkovou podstatu výrobce elektrické energie. Přitom je třeba hodnotit jednak dodržení garancí ve smyslu § 6 odst. 1 zákona o podpoře využívání obnovitelných zdrojů v jejich patnáctiletém trvání, jednak okamžité účinky odvodu. Za situace, kdy žalobce uvádí pouze obecné nikde nekonkretizované tvrzení o pro něj likvidačním charakteru odvodu, nijak nespecifikuje dopady právní úpravy odvodu do své majetkové sféry, nelze než bez dalšího jej odkázat na závěry nálezu Ústavního soudu, neboť jeho námitkou se nelze blíže zabývat (k tomu blíže viz rozhodnutí NSS ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008-78).

Ve vztahu k námitce likvidačního účinku na žalobce soud poukazuje na závěr rozšířeného senátu NSS, formulovaný v usnesení ze dne 17. 12. 2013, č. j. 1 Afs 76/2013-57 (publikované pod č. 3000/2014 Sb. NSS), že konkrétní dopady solárního odvodu na výrobce elektrické energie nelze zohlednit v řízení o stížnosti na postup správce daně, ani v navazujícím řízení před správním soudem; pokyn Ústavního soudu zohledňovat likvidační účinky solárního odvodu v individuálních případech je proveditelný jen prostřednictvím institutu prominutí daně. S ohledem na skutečnost, že usnesení rozšířeného senátu NSS jsou jedním z prostředků sjednocování výkladu práva NSS (§ 12 s. ř. s.), neshledal krajský soud v posuzované věci důvod se od uvedeného podrobně zdůvodněného názoru odchýlit. Pro úplnost soud uvádí, že dokonce i Ústavní soud závěry rozšířeného senátu o nemožnosti zohledňovat likvidační účinky solárního odvodu v řízení o stížnosti na postup plátce opakovaně akceptoval, a to nejdříve formou řady usnesení o odmítnutí ústavní stížnosti pro zjevnou neopodstatněnost (např. usnesení ze dne 13. 5. 2014, sp. zn. II. ÚS 1273/14), a následně z důvodu vyjasnění výkladu ústavních norem a způsobu jejich promítnutí do aplikace podústavního práva i nálezem (ze dne 13. 1. 2015, sp. zn. II. ÚS 2216/14, viz výslovně bod 32 nálezu).

Právní úprava odvodu za elektřinu ze slunečního záření ve svých důsledcích, které má na provozovatele FVE, jimž patnáctileté období garancí dle § 6 odst. 1 zákona č. 180/2005 Sb. počalo plynout před zavedením odvodu, působí účinky nepravé retroaktivity. Nepravá retroaktivita právní normy, jak žalobce správně podotkl v žalobách, je v zásadě přípustným jevem, přesto nelze vyloučit, že by mohly existovat legitimní důvody pro zachování předchozí právní úpravy, ačkoliv zákonodárce deklaroval veřejný zájem na její změně. V případě zákona č. 402/2010 Sb., jímž byl zaveden odvod za elektřinu ze slunečního záření, však Ústavní soud žádný zájem převažující nad veřejným zájmem na změně právní úpravy neshledal (podrobně viz část VIII./a nálezu Ústavního soudu).

Na základě výše uvedeného krajský soud žaloby podle § 78 odst. 7 s. ř. s. jako nedůvodné zamítl.

O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., když plně procesně úspěšnému žalovanému nevznikly podle obsahu spisu v tomto soudním řízení žádné náklady přesahující jeho obvyklou úřední činnost.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozsudku je **m o ž n o** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

V Olomouci dne 9. února 2016

Za správnost vyhotovení:
Ing. Petra Rýparová

JUDr. Zuzana Šnejdrová, Ph.D., v. r.
předsedkyně senátu